

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного факультету
_____ Т.В. Хом'як
“___” _____ 2019 р.

СИНТАКСИС ПРОСТОГО І СКЛАДНОГО РЕЧЕННЯ В ШКОЛІ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів

спеціальності 014 «Середня освіта»

предметної спеціальності 014.01 «Середня освіта (Українська мова і література)»

освітньої програми 014.01 «Середня освіта (Українська мова і література)»

Укладач: Христіанінова Раїса Олександрівна, доктор філологічних наук, професор

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри української мови
Протокол № 1 від 21 серпня 2019 р.

Завідувач кафедри української мови
_____ Р. О. Христіанінова

Ухвалено науково-методичною радою
факультету філології
Протокол № ___ від _____ 2019 р.

Голова науково-методичної ради
факультету філології
_____ І. І. Ільченко

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка	Вибіркова	
		За вибором студента	
Розділів – 2	Спеціальність: 014 Середня освіта	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90		4-й	5-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	Предметна спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	30 год.	-
		Практичні	
	14 год.	-	
	Освітня програма 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	Самостійна робота	
		46 год.	-
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Вид підсумкового контролю: Залік		

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета – ознайомити студентів із змістом теоретичних відомостей про просте й складне речення в шкільному курсі синтаксису, обсягом практичних умінь школярів із названого курсу.

Завдання:

глибоке вивчення і засвоєння студентами передбаченого шкільною навчальною програмою теоретичного матеріалу з синтаксису простого і складного речення, вироблення умінь і навичок аналізу синтаксичних явищ української мови відповідно до вимог шкільної програми.

Унаслідок вивчення дисципліни студент повинен:

знати визначені шкільною програмою:

- потрактування простого двоскладного речення;
- типи односкладних речень;
- типи головних членів простого двоскладного та односкладного речення;
- другорядні члени та засоби їх вираження;
- потрактування простого ускладненого речення;
- однорідні члени речення;
- правила узгодження присудка з однорідними підметами;
- розділові знаки при однорідних членах речення та при узагальнювальних словах;
- потрактування відокремлених членів речення;
- розділові знаки при відокремлених і уточнювальних членах речення;
- розуміння вставних і вставлених компонентів,
- потрактування звертання, способи його вираження та розділові знаки в реченнях із звертанням;
- розуміння складносурядного речення та семантичні різновиди складносурядних речень;
- потрактування складнопідрядного речення та семантичні різновиди складнопідрядних речень;
- розуміння складного безсполучникового речення та семантичні різновиди безсполучникових речень;
- розуміння складного речення з різними типами зв'язку;

уміти:

- застосувати набуті знання на практиці;
- вільно теоретично обґрунтувати аналізоване синтаксичне явище чи синтаксичну одиницю;
- вільно визначати типи простих неускладнених речень та їхні компоненти (члени речення);
- вільно визначати різні види ускладнення речення, правильно аналізувати текст з погляду функціонування в ньому простих ускладнених речень;
- використовувати на практиці прості речення з ускладнювальними компонентами в усному і писемному мовленні;
- правильно вживати розділові знаки в реченнях з різними видами ускладнювачів;
- розрізняти й аналізувати різні типи базових складних речень;
- використовувати на практиці складні речення в усному і писемному мовленні, правильно вживати розділові знаки в них;
- аналізувати різні типи багатокомпонентних складних речень;
- користуватися всіма багатствами виражальних синтаксичних засобів української мови.

Комунікація. Студент має ефективно спілкуватися з колегами й учнями з питань синтаксису простого і складного речення в школі, обґрунтовувати власне бачення проблемних питань.

Відповідальність та автономність. Студент має набути здатності до продовження вивчення проблем синтаксису простого і складного речення в школі зі значним ступенем автономності.

Студент має набути таких **компетентностей:**

Інтегральна: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні:

- здатність вчитися, вдосконалювати власне навчання і виконання з високим рівнем автономності;
- здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію;
- навички обдумування;
- дотримання етичних норм;
- здатність аналізувати, синтезувати, оцінювати, щоб виявляти проблеми і виробляти рішення;
- мовні навички;
- навички роботи з інформацією (уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел, передусім – за допомогою цифрових технологій).

Спеціальні:

- знання сучасних теоретичних основ предметної спеціалізації з української мови, зокрема з синтаксису складного речення;
- уміння застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності;
- дотримання етичних норм у комунікації з колегами, учнями й вихованцями та їхніми батьками.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ I. Просте речення в шкільному курсі синтаксису

Тема 1. Вступ. Поняття про просте речення відповідно до шкільної програми. Типологія простих речень у шкільному курсі синтаксису.

Тема 2. Прості двоскладні речення. Головні члени простих двоскладних речень.

Тема 3. Прості односкладні речення, їхні типи.

Тема 4. Другорядні члени речення, їхні типи та засоби вираження.

Тема 5. Прості ускладнені речення, їхні різновиди.

Розділ II. Складні речення в шкільному курсі синтаксису

Тема 6. Складносурядні речення, їхні семантичні типи.

Тема 7. Складнопідрядні речення, їхні семантичні типи.

Тема 8. Безсполучникові складні речення, їхні типи.

Тема 9. Складні речення з різними типами зв'язку.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин			
	денна форма		Заочна форма	
	Усього	у тому числі	Усього	у тому числі

		Л	Практ	с.р.		л	Практ	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Розділ І. Базові складні речення в сучасній українській мові. Типологія базових складних речень								
<i>Тема 1. Вступ. Поняття про просте речення відповідно до шкільної програми. Типологія простих речень у шкільному курсі синтаксису.</i>	6	2		4				
<i>Тема 2. Прості двоскладні речення. Головні члени простих двоскладних речень.</i>	10	4	2	4				
<i>Тема 3. Прості односкладні речення, їхні типи.</i>	8	2	1	5				
<i>Тема 4. Другорядні члени речення, їхні типи та засоби вираження.</i>	10	4	1	5				
<i>Тема 5. Прості ускладнені речення, їхні різновиди.</i>	10	4	2	4				
Контрольна робота за розділом І								
Разом за розділом І	44	16	6	22				
Розділ ІІ. Багатокомпонентні складні речення. Текст								
<i>Тема 6. Складносурядні речення, їхні семантичні типи.</i>	7	2	1	4				
<i>Тема 7. Складнопідрядні речення, їхні семантичні типи.</i>	16	6	2	8				
<i>Тема 8. Безсполучникові</i>	7	2	1	4				

<i>складні речення, їхні типи.</i>								
Тема 9. <i>Складні речення з різними типами зв'язку.</i>	16	4	4	8				
Контрольна робота за розділом II								
Разом за розділом II	46	14	8	24				
Усього годин	90	30	14	46				

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/прогр.	Назва теми	Кількість Годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. <i>Вступ. Поняття про просте речення відповідно до шкільної програми. Типологія простих речень у шкільному курсі синтаксису.</i>	2	
2	Тема 2. <i>Прості двоскладні речення. Головні члени простих двоскладних речень.</i>	4	
3	Тема 3. <i>Прості односкладні речення, їхні типи</i>	2	
4	Тема 4. <i>Другорядні члени речення, їхні типи та засоби вираження</i>	4	
5	Тема 5. <i>Прості ускладнені речення, їхні різновиди</i>	4	
6	Тема 6. <i>Складносурядні речення, їхні семантичні типи</i>	2	
7	Тема 7. <i>Складнопірядні речення, їхні семантичні типи</i>	6	
8	Тема 8. <i>Безполучникові складні речення, їхні типи</i>	2	
9	Тема 9. <i>Складні речення з різними типами зв'язку</i>	4	
	Разом	30	

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

		Кількість
--	--	-----------

№ з/п	Назва теми	Годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Вступ. Поняття про просте речення відповідно до шкільної програми. Типологія простих речень у шкільному курсі синтаксису.	-	
2	Тема 2. Прості двоскладні речення. Головні члени простих двоскладних речень.	2	
3	Тема 3. Прості односкладні речення, їхні типи	1	
4	Тема 4. Другорядні члени речення, їхні типи та засоби вираження	1	
5	Тема 5. Прості ускладнені речення, їхні різновиди	2	
6	Тема 6. Складносурядні речення, їхні семантичні типи	1	
7	Тема 7. Складнопідрядні речення, їхні семантичні типи	2	
8	Тема 8. Безсполучникові складні речення, їхні типи	1	
9	Тема 9. Складні речення з різними типами зв'язку	4	
	Разом	14	

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Вступ. Поняття про просте речення відповідно до шкільної програми. Типологія простих речень у шкільному курсі синтаксису.	4	
2	Тема 2. Прості двоскладні речення. Головні члени простих двоскладних речень.	4	
3	Тема 3. Прості односкладні речення, їхні типи	5	
4	Тема 4. Другорядні члени речення, їхні типи та засоби вираження	5	
5	Тема 5. Прості ускладнені речення, їхні різновиди	4	
6	Тема 6. Складносурядні речення, їхні семантичні типи	4	
7	Тема 7. Складнопідрядні речення, їхні семантичні типи	8	
8	Тема 8. Безсполучникові складні речення, їхні типи	4	

9	Тема 9. Складні речення з різними типами зв'язку	8	
	Разом	46	

8. ВИДИ КОНТРОЛЮ І СИСТЕМА НАКОПИЧЕННЯ БАЛІВ

ВІДПОВІДНІСТЬ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА ФОРМ І МЕТОДІВ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ

Заплановані результати навчання та компетентності	Форми та методи досягнення результатів навчання
<p>РНЗн-1 Знає сучасні теоретичні основи предметної спеціалізації, здатний застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності.</p> <p>РНЗн-2 Володіє культурою мислення, здатний до узагальнення, аналізу й синтезу в професійній діяльності.</p> <p>РНЗн-4 Здатний реалізовувати державний стандарт і навчальні програми з української мови.</p> <p>РНУ-4 Має навички знаходження, обробки та аналізу інформації з різних джерел (передусім – за допомогою цифрових технологій).</p> <p>РНАіВ-1 Здатний вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набути під час навчання кваліфікацію</p>	<p>Пояснювально-ілюстративний (навчальна лекція, бесіда, презентації).</p> <p>Метод проблемного викладення матеріалу (проблемна лекція, навчальна дискусія).</p> <p>Частково-пошуковий (робота з книгою).</p> <p>Практичні методи (вправи).</p> <p>Підсумкові контрольні заходи: залік.</p> <p>Поточні контрольні заходи: контрольні роботи, індивідуальні практичні завдання, робота на практичних заняттях.</p>

Розподіл балів, які отримують студенти

№	Вид контрольного заходу	Кількість заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
Розділ 1				
1.	Обговорення теоретичних питань та виконання практичних завдань на заняттях	3	0-2	0-6
2.	Самостійне виконання практичного завдання за матеріалом тем 1–5	1	0-2	0-10

4.	Письмова контрольна робота за матеріалом розділу 1	1	0-14	0-14
Усього за розділом 1		5		30
Розділ 2				
1.	Обговорення теоретичних питань та виконання практичних завдань	3	0-2	0-6
2.	Самостійне виконання практичного завдання за матеріалом тем 6–10	1	0-2	0-10
3.	Письмова контрольна робота за матеріалом розділу 2	1	0-14	0-14
Усього за розділом 2		5		30
Підсумковий контроль	Проведення письмової роботи, яка охоплює виконання практичних завдань із усіх тем курсу	1	0-40	0-40
Загалом		11		100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою Університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)		
C	75 – 84 (добре)	4 (добре)	
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано

F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		
---	--	--	--

Критерії оцінювання контрольних заходів

Обговорення теоретичних питань та виконання практичних завдань на заняттях

2 бали отримує студент, який виявив уміння аналізувати опрацьований матеріал, виділяти ключові моменти, логічно й послідовно викладати свої думки або представити аналіз у вигляді презентації;

1 бал отримує студент, який виявив уміння аналізувати опрацьований матеріал, виділяти ключові моменти, але виявляє певну непослідовність під час викладення своїх думок чи представлення їх у вигляді презентації;

0 балів отримує студент, який не вмів аналізувати опрацьований матеріал, свої думки викладає непослідовно, не може виділити ключові моменти або виявляє невправність у побудові презентації.

Самостійне виконання практичного завдання за матеріалом розділів

2 бали отримує студент, який повністю впорався із практичним завданням, виконав його без помилок.

1 бал отримує студент, який впорався із практичним завданням, але виконав його з помилками.

0 балів отримує студент, який не впорався із виконанням практичного завдання.

Письмові контрольні роботи за матеріалом розділів охоплюють два завдання, кожне з яких оцінюється в 0-7 балів: 7 балів за завдання отримує студент, який виконав його правильно на 95%, 6 балів – якщо завдання виконане правильно на 94-85%, 5 балів – якщо завдання виконане правильно на 84-75 %, 4 бали – якщо завдання виконане правильно на 74-60%, 3 бали - якщо завдання правильно виконане на 59-40%, 2 бал – якщо завдання правильно виконане на 39-30 %, 1 бал – якщо завдання правильно виконане на 29-25%, 0 балів – якщо правильно виконано менше 25 % завдання.

Залікова контрольна робота за матеріалом усіх тем охоплює три завдання, 1 – теоретичне, за яке студент максимум може отримати 10 балів, 2 – повний синтаксичний аналіз простого речення за шкільним зразком, за яке студент так само може отримати максимум 10 балів, 3 – повний синтаксичний розбір складного речення за шкільним зразком, за яке студент може отримати максимум – 20 балів.

9. Рекомендована література

Основна Методична

1. Христіанінова Р. О. Просте речення в шкільному курсі української мови : посіб. для вчителя. Київ : Рад. шк., 1991. 160 с.
2. Шульжук К. Ф. Складне речення в українській мові : посіб. для вчителя. Київ : Рад. шк., 1989. 136 с.

Шкільні підручники

1. Авраменко О., Борисюк Т., Почтаренко О. Українська мова : підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ : Грамота, 2016. 176 с.
2. Авраменко О. Українська мова : підруч. для 9 класу загальноосвіт. навч. закл. Київ : Грамота, 2017. 160 с.

3. Глазова О. П. Українська мова : підручник для 8 класу загальноосвіт. навч. закл. Харків : Фоліо, 2016. 288 с.
4. Глазова О. П. Українська мова : підручник для 9 класу загальноосвіт. навч. закл. Харків : Вид-во «Ранок», 2017. 240 с.
3. Єрмоленко С. Я., Сичова В. Т., Жук М. Г. Українська мова : підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ : Грамота, 2016. 272 с.
4. Голуб Н. Б., Ярмолюк А.В. Українська мова: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – Київ : Педагогічна думка, 2017. 308 с.
5. Заболотний О. В., Заболотний В. В. Українська мова : підручник для 8 класу загальноосвіт. навч. закл. Київ : Генеза, 2016. 224 с.
6. Заболотний О. В., Заболотний В. В. Українська мова : підручник для 9 класу загальноосвіт. навч. закл. Київ : Генеза, 2017. 272 с.
7. Караман С. О., Горошкіна О. М., Караман О. В., Попова Л. О. Українська мова : підручник для 8 класу загальноосвіт. навч. закл. Київ : Літера ЛТД, 2016. 296 с.
8. Караман С. О., Горошкіна О. М., Караман О. В., Попова Л. О. Українська мова : підручник для 9 класу загальноосвіт. навч. закл. Харків : Вид-во «Ранок», 2017. 272 с.
9. Ющук І.П. Українська мова : підручник для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан. 2016. 248 с.

Додаткова

1. Заборна М. Просте речення. Складні випадки аналізу : навч. посіб. для студентів вищих педагогічних навч. закладів. Тернопіль : Підручники і посібники, 2002. 126 с.
2. Іваницька Н. Л. Синтаксис простого речення: складні випадки аналізу. Київ : Вища шк., 1989.

Інформаційні ресурси

4. Авраменко О., Борисюк Т., Почтаренко О. Українська мова : підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ : Грамота, 2016. URL : http://www.gramota.kiev.ua/pdf/8kl_Ukr_mova_Avramenko.pdf
5. Авраменко О. Українська мова : підруч. для 9 класу загальноосвіт. навч. закл. Київ : Грамота, 2017. URL : <https://drive.google.com/file/d/0B0kHwvQLtSb5b1htQ0IMYzF4V0k/view>
6. Голуб Н. Б., Ярмолюк А.В. Українська мова: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – Київ : Педагогічна думка, 2017. URL : <https://drive.google.com/file/d/0B0kHwvQLtSb5VWtaRklkdXdZZkU/view>
7. Заболотний О. В., Заболотний В. В. Українська мова : підручник для 8 класу загальноосвіт. навч. закл. Київ : Генеза, 2016. 224 с. URL : <https://pidruchnyk.com.ua/792-ukrayinska-mova-zabolotniy-8-klas-2016.html>
8. Заболотний О. В., Заболотний В. В. Українська мова : підручник для 9 класу загальноосвіт. навч. закл. Київ : Генеза, 2017. URL : <https://drive.google.com/file/d/0B3m2TqBM0APKeEMwOHJYZ2ZVYTA/view>
9. Глазова О. П. Українська мова : підручник для 8 класу загальноосвіт. навч. закл. Харків : Фоліо, 2016. URL : <https://pidruchnyk.com.ua/883-ukmova-8-glazova-2016.html>
10. Глазова О. П. Українська мова : підручник для 9 класу загальноосвіт. навч. закл. Харків : Вид-во «Ранок», 2017. URL : <https://drive.google.com/file/d/0B3m2TqBM0APKbkVOR1Y0anRFMnM/view>
11. Єрмоленко С. Я., Сичова В. Т., Жук М. Г. Українська мова : підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ : Грамота, 2016. 272 с. URL : http://www.gramota.kiev.ua/pdf/8kl_Ukr_mova_Ermolenko.pdf

12. Караман С. О., Горошкіна О. М., Караман О. В., Попова Л. О. Українська мова : підручник для 8 класу загальноосвіт. навч. закл. Київ : Літера ЛТД, 2016. URL : http://www.e-litera.com.ua/upload/grade-8/books/posibnyk-ukr_lang.pdf

13. Караман С. О., Горошкіна О. М., Караман О. В., Попова Л. О. Українська мова : підручник для 9 класу загальноосвіт. навч. закл. Харків : Вид-во «Ранок», 2017. URL : <https://drive.google.com/file/d/0B3m2TqBM0APKRXNNOG1nZVJKMmM/view>

Погоджено _____

навчальний відділ

« _____ » _____

Додаток

Доповнення та зміни до робочої програми навчальної дисципліни

« _____ »

(назва)

Протокол засідання кафедри (дата та номер)	Внесені зміни	Підпис завідувача кафедри, дата

